

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ELEKTROTECHNIKY A KOMUNIKAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

FACULTY OF ELECTRICAL ENGINEERING AND COMMUNICATION

ÚSTAV AUTOMATIZACE A MĚŘICÍ TECHNIKY

DEPARTMENT OF CONTROL AND INSTRUMENTATION

VZDÁLENÉ ŘÍZENÍ A VIZUALIZACE DEMONSTRAČNÍHO PANELU KNX

REMOTE CONTROL AND VISUALISATION OF A KNX DEMONSTRATION BOARD

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

Luboš Kelnar

AUTHOR

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. Ing. Petr Fiedler, Ph.D.

SUPERVISOR

BRNO 2025

Bakalářská práce

bakalářský studijní program Automatizační a měřicí technika

Ústav automatizace a měřicí techniky

 Student:
 Luboš Kelnar
 ID: 221302

 Ročník:
 3
 Akademický rok: 2024/25

NÁZEV TÉMATU:

Vzdálené řízení a vizualizace demonstračního panelu KNX

POKYNY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Cílem práce je navrhnout a realizovat vzdálené řízení a vizualizaci demonstračního panelu KNX pro ovládání funkcí osvětlení, žaluzií, topení a klimatizace. Vzdálené řízení bude realizováno prostřednictvím PLC a rozhraním IP/KNX. Vizualizace bude zobrazovat aktuální stav panelu a řešena bude přes webovou aplikaci navrženou pro mobilní zařízení/ tablet. Součástí řešení je i vytvoření dynamických světlených scén, kde bude panel automaticky regulovat osvětlení, dle připravených scénářů.

- 1) Seznamte se s technologií KNX
- 2) Prozkoumejte možnosti řízení systému KNX pomocí vizualizační platformy
- 3) Navrhněte řízení KNX panelu prostřednictvím zvolené vizualizace
- 4) Vytvořte vizualizaci řízení panelu pro mobilní zařízení/tablet pro účel prezentace funkcí
- 5) Navrhněte a ověřte dynamické světelné scény

DOPORUČENÁ LITERATURA:

- [1] Dokumentace k technologii KNX
- [2] Dokumentace k PLC Tecomat

Termín zadání: 10.2.2025 Termín odevzdání: 28.5.2025

Vedoucí práce: doc. Ing. Petr Fiedler, Ph.D. **Konzultant:** Ing. Branislav Bátora, Ph.D.

Ing. Miroslav Jirgl, Ph.D. předseda rady studijního programu

UPOZORNĚNÍ:

Autor bakalářské práce nesmí při vytváření bakalářské práce porušit autorská práva třetích osob, zejména nesmí zasahovat nedovoleným způsobem do cizích autorských práv osobnostních a musí si být plně vědom následků porušení ustanovení § 11 a následujících autorského zákona č. 121/2000 Sb., včetně možných trestněprávních důsledků vyplývajících z ustanovení části druhé, hlavy VI. díl 4 Trestního zákoníku č.40/2009 Sb.

ABSTRAKT

Cílem této bakalářské práce je realizace vzdáleného řízení a vizualizace demonstračního panelu KNX pomocí PLC Foxtrot a dalších zobrazovacích nástrojů s využitím Dockeru. Samotná vizualizace bude dostupná prostřednictvím webové aplikace pro mobilní zařízení nebo tablet, a to v podobě přehledného menu rozděleného do sekcí podle typu spotřebičů a do sekce pro celkový přehled instalace. Práce začíná seznámením s technologií KNX a podrobným popisem možností řízení systému. Dále jsou popsány možnosti vizualizace za využití nativního webového serveru Foxtrot nebo jiných řešení s využitím Raspberry Pi a Docker kontejnerů.

KLÍČOVÁ SLOVA

demonstrativní panel, ETS, Foxtrot, Raspberry Pi, Docker, inteligentní elektroinstalace, KNX

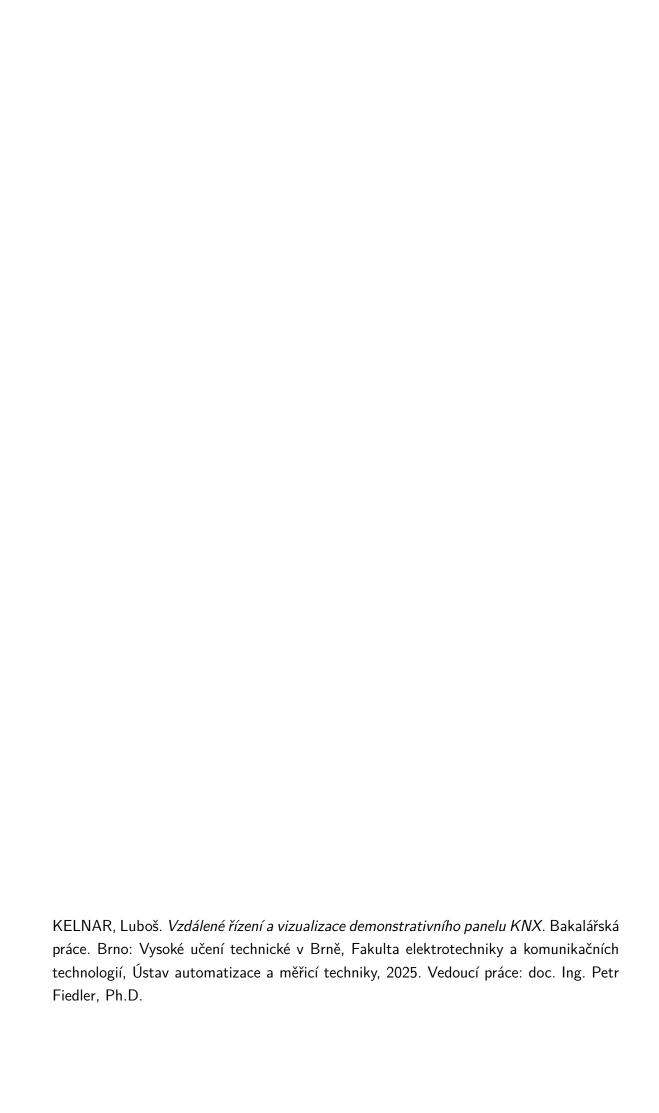
ABSTRACT

The aim of this bachelor's thesis is to implement remote control and visualization of a demonstration KNX panel using the Foxtrot PLC and other visualization tools with Docker. The visualization will be available through a web application for mobile devices or tablets, presented as a clear menu divided into sections based on the type of appliances and a section for an overall overview of the installation. The thesis begins with an introduction to KNX technology and a detailed description of the system control options. Furthermore, it describes visualization options using the native Foxtrot web server or other solutions with Raspberry Pi and Docker containers.

KEYWORDS

demonstration panel, ETS, Foxtrot, Raspberry Pi, Docker, intelligent wiring, KNX

Vysázeno pomocí balíčku thesis verze 4.11; https://latex.fekt.vut.cz/

Prohlášení autora o původnosti díla

Luboš Kelnar

221 302

Typ práce:	Bakalářská práce	
Akademický rok:	2024/25	
Téma závěrečné práce:	Vzdálené řízení a vizualizace demonstrativního panelu KNX	
cí/ho závěrečné práce a s použitím o	sem vypracoval samostatně pod vedením vedou- dborné literatury a dalších informačních zdrojů, vedeny v seznamu literatury na konci práce.	
Jako autor uvedené závěrečné práce dále prohlašuji, že v souvislosti s vytvořením této závěrečné práce jsem neporušil autorská práva třetích osob, zejména jsem nezasáhl nedovoleným způsobem do cizích autorských práv osobnostních a/nebo majetkových a jsem si plně vědom následků porušení ustanovení § 11 a následujících autorského zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, včetně možných trestněprávních důsledků vyplývajících z ustanovení části druhé, hlavy VI. díl 4 Trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.		
Brno	podpis autora*	

Jméno a příjmení autora:

VUT ID autora:

^{*}Autor podepisuje pouze v tištěné verzi.

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval vedoucímu bakalářské práce panu doc. Ing. Petru Fiedlerovi, Ph.D a konzultantu panu Ing. Branislavu Bátorovi Ph.D. za odborné vedení, konzultace, trpělivost a podnětné návrhy k práci.

Obsah

vod			12
Cíle práce 13			
Sbě	rnicov	ý systém KNX	14
1.1	Histor	ie	14
	1.1.1	EIBA	14
	1.1.2	KNX	14
1.2	Možno	osti použití technologie	15
1.3	Sběrn	icové instalace	16
	1.3.1	Sběrnicové přístroje	16
	1.3.2	Adresování	17
	1.3.3	Komunikace	18
	1.3.4	Datový bod	19
1.4	Zabez	pečení	20
1.5	Topolo	ogie	21
	1.5.1	Individuální adresa	22
	1.5.2	Spojka	23
	1.5.3	Routingové číslo	23
	1.5.4	Interní a externí rozhraní	23
ETS	\mathbf{S}		25
2.1	Tvorb	a instalace	25
2.2	Paran	netrizace tlačítek a detektoru pohybu	27
	2.2.1	ABB - SBR/U6.0.1-84	27
	2.2.2	,	
	2.2.3	Ekinex - EK-ED2-TP-RW	28
	2.2.4	Basalte - Senido 202-03	29
	2.2.5		
	2.2.6		
	2.2.7		
	2.2.8	-	
2.3	Paran	netrizace akčních členů	34
	2.3.1		
	2.3.2	•	
	2.3.3		
	2.3.4	HDL - M/DRGBW4.1	
	le pr Sbě 1.1 1.2 1.3 1.4 1.5	Sběrnicov 1.1 Histor 1.1.1 1.1.2 1.2 Možno 1.3 Sběrni 1.3.1 1.3.2 1.3.3 1.3.4 1.4 Zabez 1.5 Topolo 1.5.1 1.5.2 1.5.3 1.5.4 ETS 2.1 Tvorb 2.2 Param 2.2.1 2.2.2 2.2.3 2.2.4 2.2.5 2.2.6 2.2.7 2.2.8 2.3 Param 2.3.1 2.3.2 2.3.3 2.3.3	Sběrnicový systém KNX

	2.4	Připojená komunikační rozhraní	36
	2.5	Vytvoření skupinových adres projektu	37
3	Fox	trot	40
	3.1	Komunikace KNX/IP	40
	3.2	Komunikace MQTT	40
	3.3	Web Server	40
4	Ras	pberry Pi 5	41
	4.1	Docker Compose	41
		4.1.1 Kontejnerizace	41
		4.1.2 Tvorba YAML souboru	41
	4.2	Mosquitto	41
	4.3	Home Assistant	41
	4.4	Influxdb	41
	4.5	Grafana	41
Zá	ávěr		42
Li	terat	cura	43
Se	znar	n symbolů a zkratek	46
Se	znar	n příloh	47
\mathbf{A}	Sku	pinové adresy	48

Seznam obrázků

1.1	Součásti sběrnicového přístroje [4]	16
1.2	Struktura individuální adresy [?]	17
1.3	Příklad struktury skupinových adres [6]	18
1.4	Struktura telegramu [6]	18
1.5	Struktura bitu kroucené dvojlinky [6]	19
1.6	Ukázka topologie KNX[8]	22
2.1	Projekt budovy v ETS	26
2.2	Pracovní plocha v ETS	27
2.3	Šestinásobné tlačítko s termostatem ABB - SBR/U6.0.1-84 [12] $$	27
2.4	Osminásobné tlačítko Berker - 75663593 [17]	28
2.5	Čtyřnásobné tlačítko Ekinex - EK-ED2-TP-RW [9]	29
2.6	Čtyřnásobné dotykové tlačítko Basalte - Senido 202-03 [15] $\ \ldots \ \ldots$	29
2.7	Čtyřnásobné tlačítko Simon - 8400100-039 [24]	30
2.8	Šestinásobné tlačítko HDL - M/TBP6.1-A2 [19] $\ \ldots \ \ldots \ \ldots$	31
2.9	Parametry scény A tlačítka HDL - M/TBP6.1-A2	31
2.10	Parametry scény B tlačítka HDL - M/TBP6.1-A2 $\ \ldots \ \ldots \ \ldots$	32
2.11	Ovladací panel Siemens - QMX3.P37 [22]	33
2.12	Detektor pohybu B.E.G - Indor 140-L-KNX-DX [9]	34
2.13	Osmikanálový spínací člen ABB - SA/S8.10.2.1 [13]	34
2.14	Čtyřkanálový žaluziový člen ABB - JRA/S4.230.2.1 [14]	35
2.15	Osmikanálový spínací člen HDL - M/R8.10.1 [20] $\ \ldots \ \ldots \ \ldots$	35
2.16	Čtyřnásobný stmívací člen HDL - M/DRGBW4.1 [21]	36
2.17	IP Secure router Siemens - 5WG1 146-1AB03 [23] $\ \ldots \ \ldots \ \ldots$	36
2.18	Komunikační rozhraní Weinzierl - KNX IP BAOS 774 [26]	37

Seznam tabulek

1.1	Přehled nejpoužívanějších datových typů	20
1.2	Individuální adresy v topologii [8]	22
2.1	Funkce kuchyňských tlačítek pro krátké stisknutí	37
2.2	Funkce kuchyňských tlačítek při dlouhém stisknutí	38
2.3	Funkce tlačítek obývacího pokoje při krátké stisknutí	38
2.4	Funkce tlačítek obývacího pokoje při dlouhém stisknutí	38
2.5	Funkce dotykových tlačítek při krátké stisknutí	39
2.6	Funkce dotykových tlačítek při dlouhém stisknutí	39

Seznam výpisů

Úvod

S postupem času rostou možnosti využití elektrotechniky ve všech technických oblastech. Dnes již není probléme najít elektroniku ve většině produktů a z toho plyne, že se elektronika dostala i do moderních instalací. Oproti dobám minulým dokážeme ovládat nejen světla, ale i topení, klimatizaci, žaluzie, zabezpečení budovy, spotřebu a mnoho dalších činností s tím souvisejícím. Také rostou požadavky na komplexnost celé instalace, což znamenalo s jednoduchou instalací velké množství kabeláže, kterou šlo většinou jenom spínat různé spotřebiče. Dnes už je možno tyhle požadavky realizovat pomocí napájecích zdrojů řízených sběrnicemi. Tohle řízení nám dává možnost automatizovat větší komplexy například hotely, nemocnice, vily, nebo v některých případěc i samotné továrny. Další důležitý aspekt dnešní doby je vzdálené řízení, které umožní uživateli ovládat celý komplex, aniž by se musel dostavit na požadované místo. Z těchto informací je patrné, že sběrnicové instalace začínají být velice populární řešení, a to zejména sběrnicový standard KNX, který se používá celosvětově.

Tato semestrální práce má za cíl seznámit čtenáře, se sběrnicovým systémem KNX, zvoleným serverem pro řízení demonstračního panelu a vytvoření programu pro demonstraci funkcí sběrnicového systému KNX. Tento panel bude cestovat po různých akcích za účelem zvyšování povědomí o systému a demonstraci používání tohoto systému nejen pomocí fyzických ovládacích prvků, ale i za pomoci webového rozhraní serveru FLOWBOX. Dále bude využíván na prezentaci společností, které poskytly zařízení použité v panelu.

Teoretická část práce se zabývá základy sběrnicového systému KNX, včetně základních informací o asociaci a o společnosti FLOWBOX. První podkapitola systému KNX se zabývá historií asociace od vzniku, až doposud. Další podkapitola nese informace o možnostech použití technologie. Byly zde vybrány body, které jsou pro většinu uživatelů důležité a následně vysvětleny. Následující kapitola je poměrně obsáhlejší a vysvětluje základy sběrnicových přístrojů. To znamená, z čeho se zkládají, jak se adresují, jak komunikují a jaká data mezi sebou přenášejí. Předposlední podkapitola pojednává o zabezpečení, které je nutností pro klid většiny uživatelů. Poslední podkapitola vysvětluje topologii sběrnicového systému KNX, její adresování, funkci spojek, využití routingového čísla a popisuje využití komunikačních rozhraní v systému KNX. Další kapitola představuje společnost FLOWBOX, která poskytla server za účely vzdáleného řízení. Tato kapitola bude rozšířena o popis systému v příštím vydání.

Praktická část této práce se zaměřuje na tvorbu instalace v softwaru ETS. V první části se popisuje software a jeho možnosti. Druhá část popisuje tvorbu instalace od přidání do projektu, až po přiřazení skupinové adresy.

Cíle práce

Cílem této bakalářské práce po domluvě s konzultantem je seznámení s technologií KNX, vytvoření programu pomocí softwaru ETS, naprogramování PLC a utvoření vizualizace skrze různé platformy.

1 Sběrnicový systém KNX

Existuje velké množství sběrnicových systémů, ale asociace KNX s 500 členskými společnostmi a 8000 produkty je v této době největší na trhu. [10]

Pro vstup do asociace je nutné aby žadatel splňoval požadovanou kvalitu (kompatibilita s ISO 9001 - zavedený systém kontroly kvality v podniku), vzájemná kompatibilita výrobků s ostatními členy, konfigurační kompatibilita (možná konfigurace za použití KNX Engineering Tool Software, zkráceně ETS), zpětná kompatibilita (kompatibilita starých instalací s nynějšími a budoucími instalacemi). [4]

Výhodou takto velké asociace je již zmíněná vzájemná kompatibilita komponent členských společností, tisíce KNX certifikovaných skupin výrobků (pokrytí jakéhokoliv myslitelného pole aplikací), podpora všech komunikačních médií (kroucený pár TP, powerline PL, radiofrekvenční RF a rozhraní IP/Ethernet/WLAN), použití jednoho softwaru (ETS) na projektování a programování všech výrobků členských společností. [4]

KNX je také normalizováno v Evropě, USA, Číně a mezinárodně prostřednictvím norem. Tyto normy zajišťují snadné rozšíření a výměnu instalace za novou a již zmíněnou kompatibilitu mezi společnostmi. [3]

1.1 Historie

1.1.1 EIBA

Asociace byla založena v Belgii, roku 1990 pod názvem European Installation Bus Association (EIBA) se záměrem vytvářet instalace schopné komunikace pomocí sběrnic. Jako první komunikační médium byl použitý TP a aby se zajistila kompatibilita mezi produkty se členské společnosti dohodly na používání jednoho systému (standardu). Mezi další důležité milníky patří [2]:

- 1991 první školení EIBA
- 1992 první certifikované zařízení na trhu
- 1993 představení první verze ETS na trhu
- 1994 vznikl prvních školících center
- 1996 vznik The Scientific Partnership (spolupráce s výzkumnými institucemi)
 - použití PL jako komunikační médium

1.1.2 KNX

Roku 1999 se EIBA sloučila se společností Batibus Club International (BCI) a European Home Systems Association (EHSA) a přijaly název Konnex Association.

Sídlem asociace byl ustanoven Brusel. Toto sloučení nemělo vliv na zpětnou kompatibilu a tudíž jsou všechny nové produkty kompatibilní s produkty nesoucími logo EIB. Důležité milníky pro KNX [2]:

- 2001 vytvoření nového standardu KNX se základem ve standardu EIB
- 2003 standard schválen, jako evropská norma EN 50090
- 2004 standard schválen, jako americká norma ANSI/ASHRAE 135
 - přidání přenosového média RF do standardu KNX
- 2006 standard schválen, jako světová norma ISO/IEC 14543-3
 - přejmenování asociace na KNX
- 2007 standard schválen, jako jedna z čínských norem GB/Z 20965
 - KNX IP bylo představeno jako čtvrté přenosové médium
- 2013 standard schválen, jako jediná čínská norma GB/T 20965

1.2 Možnosti použití technologie

Použití inteligentní instalace umožňuje využití celého objektu s maximálním potenciálem a tím maximálně ulehčit uživateli práci. Níže jsou uvedeny příklady použití instalace KNX [7]:

- Centrální ovládání Možnost ovládat celou instalaci z jednoho zařízení (např. centrální panel, mobil) odkudkoli.
- Realizace centrálních funkcí Při odchodu z domu zhasnutí světel, spuštění žaluzií, vypnutí zásuvkových obvodů, nebo naopak při vstupu zapnutí topení a osvětlení.
- Regulace teplot (topení, chlazení) Regulace teploty každé místnosti zvlášt.
 Lze také nastavit při otevření okna vypnutí topení.
- Režimy nastavených teplot Lze nastavit tepelné režimy (Ekonomický, Komfort,...), které by měly budovu chránit před přehřátím, či promrznutím.
- Světelné scény Lze nastavit intenzitu osvětlení, která osvětlení budou svítit, případně i barvu, kterou budou zářit.
- Rozdělení místností na více obvodů
- Použití virtuálních asistentů Je možno ovládat instalaci hlasovými povely přes virtuální asistenty (Alexa, Google Home,...)
- Simulace přítomnosti Při nepřítomnosti na delší dobu lze nastavit spínání světel, které navodí dojem, že obyvatel neopustil budovu.
- Kontrola spotřeby energií Lze monitorovat spotřebu energií v každém obvodu zvlášť a díky tomu omezit spotřebu, vypnout spotřebič při překročení určité hranice, nebo optimalizovat vlastní zdroje energie (fotovoltaické panely).

1.3 Sběrnicové instalace

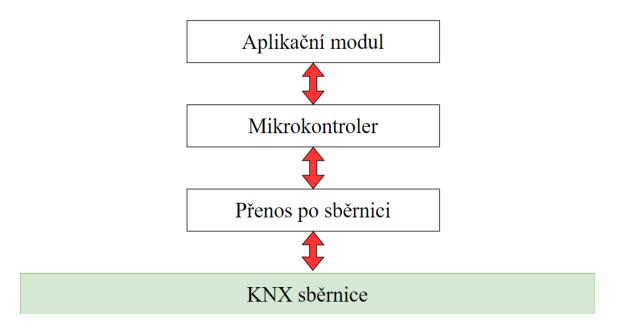
Sběrnicová instalace je založená na koncepci ICT (Information and Communication Technology). Tři hlavní aspekty této koncepce jsou [4]:

- Náhrada klasických spínačů tlačítkovými ovladači schopnými komunikace, nebo připojení klasických spínačů k rozhraním schopných komunikace
- Připojení rozhraní se schopností komunikace, nebo nepřímého ovládání (spínací přístroje schopné komunikace) ke všem spotřebičům
- Propojení veškerých přístrojů schopných komunikace kabelem určeným na bezpečné malé napětí

1.3.1 Sběrnicové přístroje

Zařízení připojené ke sběrnici se schopností komunikovat s dalšími přístroji se nazývá sběrnicovým přístrojem a je tvořeno těmito částmi (viz. Obr. 1.1) [4]:

- Přenosový modul vytváří rozhraní pro přenos informací
- Mikrokontroler komunikace mezi přenosovým modulem a aplikačním modulem
- Aplikační modul obvod tvořící přístroj¹

Obr. 1.1: Součásti sběrnicového přístroje [4]

¹Spojení přenosového modulu a Mikrokontroleru tvoří tzv. sběrnicovou spojku (bus coupler unit BCU.

Přístroje lze ještě dělit na aktivní a pasivní. Pasivní přístroje nejsou součástí ICT, ale jedná se o podpůrné přístroje určené pro podporu procesu. Ve zkratce to znamená, že nekomunikují s ostatními přístroji. Jedním z příkladů pasivních přístrojů jsou napájecí zdroje. Příkladem pasivních přístrojů jsou napájecí zdroje (Napájecí zdroje mohou být rozšířené ještě o ICT, ale není to časté). Aktivní přístroje lze rozdělit do těchto kategorií [4]:

- Rozhraní propojuje sběrnici a PC
- Spojky Optimalizují komunikaci v systému
- Snímače Předávají informace sběrnicovému systému
- Akční členy propojují klasické spotřebiče se sběrnicovým systémem

1.3.2 Adresování

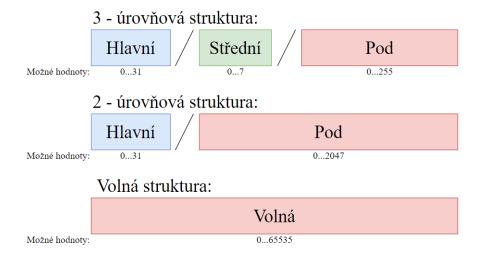
Individuální adresa je v instalaci jedinečná, tj. neexistuje další stejná adresa a požívá se k přesné identifikaci přístroje na sběrnici. Adresa je 16-bitová a je rozdělená na tři části (viz Obr. 1.2).

Obr. 1.2: Struktura individuální adresy [6]

Nastavování individuální adresy na přístroji probíhá většinou stiskem programovacího tlačítka na přístroji. Při stisknutí tlačítka se rozsvítí programovácí LED. Individuální adresa se přístroji přiděluje natrvalo. Po přidělení již ETS posílá příslušná data (aplikace, konfigurace, parametry, skupinové adresy).

Při uvedení do provozu komunikace probíhá pomocí skupinových adres. Jedná se o adresy definované programátorem pro každou funkci v systému. Celkově je možno použít 65535 adres s tím, že adresa 0/0/0 je rezervována pro tzv. broadcast (Hlášení všem přístrojům na sběrnici). Programátor si také může zvolit, kterou z uvedených struktur použije (viz Obr. 1.3). Nejčastěji se využívá třístupňová struktura kvůli přehlednosti. Hlavní skupina se používá na číslo podlaží, střední skupina na funkci (např. 1 = osvětlení, 2 = topení, 3 = stínění etc.)a podskupina pro konkrétní spotřebič, nebo skupinu spotřebičů. [6]

Obr. 1.3: Příklad struktury skupinových adres [6]

1.3.3 Komunikace

Komunikace přístrojů na sběrnici probíhá pomocí tzv. telegramů (viz Obr. 1.4), kde je délka dat závislá na typu datového bodu (1bit - 14bytů). Nejdůležitější části telegramu jsou tři bloky [6]:

- Zdrojová adresa udává adresu přístroje který telegram vyslal
- Cílová adresa adresa přístroje, kterému je telegram určen
- Užitečná data příkaz co má daný přístroj vykonat

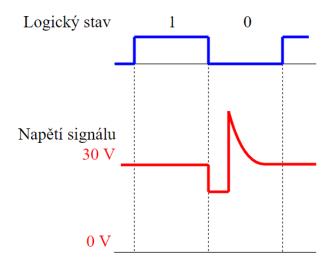

Obr. 1.4: Struktura telegramu [6]

Telegramy na sběrnici čtou všechny přístroje, ale vykoná jej pouze přístroj určený cílovou adresou.

Komunikace na sběrnici probíhá pouze v případě, že je na sběrnici logická "1". V opačném případě je sběrnice přeplněná a pokračuje ve vysílá pouze přístroj s logickou "0"(viz Obr. 1.5). [6]

Aby jsme se vyhli kolizím a jeden z přístrojů mohl vysílat je přenos řízen principem CSMA/CA (Carrier Sense Multiple Access with Collision Avoidance vícenásobný přenos s vyhnutím se kolizím), který funguje tak, že pokud přístroj odesílající

Obr. 1.5: Struktura bitu kroucené dvojlinky [6]

logickou "1" detekuje logickou "0", aby se uvolnila cesta pro přenos jinému přístroji. Přístroj s přerušeným přenosem sleduje provoz na sběrnici a vyčká do konce přenosu jiného zařízení a poté zkusí znova vysílat. [6]

1.3.4 Datový bod

Datové typy byly standardizovány za účelem zajištění kompatibility podobných přístrojů od různých výrobců. Jedná se například o stmívání, žaluzie a hodiny. Standardizace zahrnuje požadavky na formát dat a strukturu komunikačních objektů snímačů a akčních členů. I tak existuje více druhů datových bodů (DPT) se stejnou funkcionalitou. Kombinace různých typů DPT se nazývají funkčními bloky.[6] Skutečná informace datového bodu:

- Není uložena v paměti zařízení.
- Není nikdy součástí telegramu
- Je pouze v projektu ETS

Typy datových bodů jsou zvláště důležité pro diagnostiku to znamená, že umožňují ETS monitorovat data spojená se skupinovými objekty, např. místo "data = 85 A8" je zobrazeno "data = -6 °C". [1]

Struktura datového bodu a notace [1]:

- Datový typ : formát + kódování
- Velikost: rozsah hodnot + jednotky

Notace datového bodu se píše ve tvaru X.YYY, neboli DATOVÝ TYP.VELIKOST.

Tab. 1.1: Přehled nejpoužívanějších datových typů

Značení	Formát	Funkce
1.yyy	boolean	přepínání (001), krok (007),
3.ууу	boolean $+$ 3-bit unsigned	stm ívání
5.ууу	8-bit unsigned $+$ 3 -bit unsigned	stmívání $(0-100\%)$, pozice rolet $(0-100\%)$
7.yyy	boolean $+$ 3-bit unsigned	čitač pulsů
9.yyy	16-bit float	přenos hodnoty teploty, jasu, rychlost větru
14.yyy	32-bit float	nastavení teploty
19.yyy	$\check{\mathrm{c}}\mathrm{as}+\mathrm{data}$	výstupy obrazovek
20.yyy	8-bit enumerace	Topení, chlazení a ventilace ('komfort',)

Díky existenci datového bodu jsme schopní nastavit hodnotu osvětlení 3 různými způsoby [7]:

- Zapnutí/Vypnutí
- Krokové stmívání Při poslání telegramu "start stmívání" osvětlení krokově roste o definovanou hodnotu. Po poslání "stop stmívání "hodnota neroste.
- Procentuální stmívání- Realizuje se pomocí cyklického posílání telegramu. Při každém přijetí telegramu se zvedne jas o nastavenou hodnotu.

1.4 Zabezpečení

Rozdíl mezi zařízeními KNX a zabezpečenými KNX Secure je ten, že zařízení KNX Secure jsou schopna šifrovat a dešifrovat telegramy. Tato technologie dodává instalaci extra zabezpečení, a to během uvádění instalace do provozu, tak i poté za běhu. Telegramy jsou zašifrované zabezpečenými zařízeními KNX se nazývají zabezpečené telegramy.

Lze rozlišit dva typy šifrovaných telegramů KNX [5]:

- Zcela zašifrované
 - Lze použít pouze na zařízeních KNX IP a je označováno jako KNX IP Secure.
 - Používá se, pro zabezpečení části intalace, která je vystavená externí IP síti (typicky se jedná o páteřní linku).
- Čatečně zašifrované
 - Lze požít na libovolné komunikační zařízní KNX. Zařízení používající tento typ zabezpečení se nazývají KNX Data Secure
 - Toto šifrování můžeme použít i pro KNX IP, ale pouze pro tu část instalace, která není vystavena externí IP síti.

Oba typy zabezpečení obsahují MAC (Message Authentication Code).

Zabezpečená zařízení mají zabezpečený režim, který je v projektu ETS reprezentován vlastností nazvanou "Secure Commissioning". Pouze když je tento režim aktivován, zařízení je schopno šifrovat a dešifrovat telegramy.

Zabezpečená zařízení mají tzv. "Tool Key". V moment, když je aktivován zabezpečený režim zařízení, je ETS schopen komunikovat s tímto zařízením pouze pokud zná Tool Key tohoto zařízení.

Zabezpečená zařízení obsahují také Factory Default Setup Key (FDSK). FDSK je jedinečný pro každé zařízení a nelze jej upravovat ani mazat. ETS tento klíč může načíst jenom pomocí certifikátu (25znakový kód, který obsahuje sériové číslo a FDSK). Tool Key je v zásadě z výroby nastaven na FDSK. Tool Key může být také zpětně nastaven na FDSK pomocí tzv. "master resetu", který uvadí výrobce.

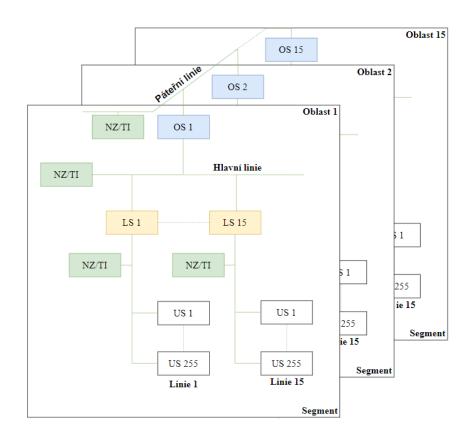
Po přidání zabezpečeného zařízení KNX do ETS a po přidání jeho certifikátu, ETS automaticky nastaví svůj Tool Key v projektu. To znamená, že uživatel ETS nemůže definovat/upravit Tool Key ručně, Tool Key také není viditelný pro uživatele ETS. [5]

1.5 Topologie

Základním kamenem topologie je hlavní linie, na kterou lze připojit až 256 přístrojů (účastníků sběrnice - US). Tato linie lze rozdělit až na 15 dalších segmentů za použití liniových opakovačů/spojek (LS). Na takto vzniklé segmenty (linie) připojit dalších 256 US. To vše ovšem závisí také na spotřebě přístrojů použitých v instalaci. To znamená, že celková spotřeba všech přístrojů nesmí překročit jmenovitý proud na druhé straně sběrnicového zdroje, který každá linie musí mít vlastní. Také lze mít maximálně 4 000 US na celé topologii. Toto množství lze také navýšit za použití oblastní spojky (OS) díky na páteřní linii. Po připojení vznikne tzv. nadřazená páteřní linie, která může pojmout až 16 oblastních spojek a celek rozdělí na dílčí páteřní linie. Celkový počet US na takovéto linii může být až 61 000. Reálné množství je v tomto případě omezeno zdrojem s tlumivkou (NZ/TI). [8]

Pro sběrnici KNX lze použít pouze tyto struktury kabeláže:

- Hvězdicová
- Liniová
- Stromová
- Kombinace výše uvedených

Obr. 1.6: Ukázka topologie KNX[8]

1.5.1 Individuální adresa

Individuální adresa se nastavuje s ohledem na umístění v topologii (Viz. Podkapitola 1.3.2).

Tab. 1.2: Individuální adresy v topologii [8]

Prvek	Adresa	Funkce
Oblast	0	adresuje účastníky v páteřní linii
Oblast	115	adresuje oblasti
Linie	0	adresuje hlavní linii příslušné oblasti
Linie	115	adresuje linie obsažené v oblasti
Účastník na sběrnici	0	adresuje liniovou spojku příslušné linie
Účastník na sběrnici	1255	adresuje sběrnicové přístroje obsažené v linii

1.5.2 Spojka

V případě,že jsou v instalaci použity spojky a mají přiřazeny správné individuální adresy, budou při projektování v programu ETS (Kapitola 2) automaticky vytvořeny filtrační tabulky jednotlivých spojek. Filtrační tabulka obsahuje skupinové adresy, které smí projít skrz příslušnou spojku (obsahuje všechny obsažené skupinové adresy, které adresují SU umístěné za spojkou). Tudíž každá linie pracuje nezávisle.

Spojky jsou vytvořeny pro montáž na DIN lištu, kde se připojují primární i sekundární linie pomocí sběrnicové svorkovnice. Primární linie také funguje, jako napájení mikrokontroleru a při výpadku sítě ohlásí tuto skutečnost na sekundární linii. Jednou z výhod pojky je možnost programování z obou linií. Obsahují také žluté signalizující LED, které blikají pouze v případě, že spojka propustí telegram na příslušnou linii. Další vlastností spojky je galvanické oddělení mezi primární a sekundární linií. Poslední vlastností spojky je možnost přeměny na liniový opakovač. Opakovač se rozliší od spojky absencí nuly na konci individuální adresy (X.X.1 apod.). Využívá se pro rozšíření linie o další segment s 64 US. Tento úsek je limitován délkou kabelu, který může měřit maximálně 1000m. [8]

1.5.3 Routingové číslo

Každý telegram, který je vyslán přístrojem na obsahuje routingové číslo, které začíná na hodnotě 6. Toto číslo při každém průchodu spojkou, či opakovačem se dekrementuje dokud nedosáhne nulové hodnoty. Tuto vlastnost berou filtrační tabulky v potaz. Pokud se jedná o servisní telegram, tak routingové číslo má hodnotu 7, která se při průchodu spojkou nedekrementuje. ². Tuto skutečnost berou v potaz i filtrační tabulky, které toto číslo ignorují, a tudíž všechny spojky tento telegram propustí. Tento telegram se vždy dostane k požadovanému účastníku bez ohledu na umístění. Toto číslo také brání zasmyčkování (nekonečnému kolování) telegramu. [8]

1.5.4 Interní a externí rozhraní

Systém KNX je otevřený jiným systémům za použití vhodných rozhraní umístěných na libovolné linii (většinou se jedná o páteřní linii). Lze připojit například programovatelný logický automat (PLC), digitální sít integrovaných služeb (ISDN), systémová technika budov, internet a mnohé další. Tato rozhraní přenáší obousměrně zprávy, které převede na komunikační protokol.

Nejedná se ovšem jenom o spojovaní KNX s externími médii, ale je možno spojit různá KNX média mezi sebou (např. spojení TP a RF). Existuje také možnost

²Spojky vyrobeny po roce 2019 mají schopnost tuto hodnotu dekrementovat

připojení částí instalace skrze optická vlákna. Tohle spojení přináší řadu výhod zejména galvanické oddělení celků a zvýšení celkové délky vedení. [8]

2 ETS

Jedná se o konfigurační softwarový nástroj nezávislý na výrobci pro navrhování a konfiguraci inteligentních instalací a pro řízení budov pomocí systému KNX. Tento software funguje pouze na počítačových platformách využívajících operační systém Windows. [11].

Pomocí softwaru lze [9]:

- Vkládat katalogové produkty do projektu Produkty schválené asociací jsou obsaženy v katalogu a lze je použít v projektu. Produkty lze také přidat manuálně prostřednictvím aplikačních programů s koncovkou ".knxprod".
- Vytvořit architekturu objektu rozdělit objekt na celky(budovy, patra, místnosti,...)
- Parametrizace produktů
- Vytváření skupinových adres
- Nahrávání řešení projektu do přístrojů
- Vzdálené ovládání připojeného projektu
- Diagnostika
- Vytvoření dokumentace

2.1 Tvorba instalace

Při vytváření projektu byl zvolen typ páteřní linie na IP, skupinové adresy na třístupňové a topologie zvolena jakožto TP, která byla použita, při tvorbě panelu.

Po úspěšném založení projektu se program přepnul do pracovní části, která je složená z osmi oken [9]:

- Budovy Rozdělení objektu na celky
- Skupinové adresy Vytvoření a přiřazení skupinových adres přístrojům
- Topologie Zobrazení rozložení vytvořeného projektu v topologii
- Kořeny projektu Zobrazení všech oken kde se pracovalo
- Přístroje Seznam přístojů v projektu
- Zprávy Okno zaměřené na tvorbu dokumentace projektu
- Katalog Vyhledání a vložení produktů do projektu
- Diagnostika Okno určené pro otestování instalace

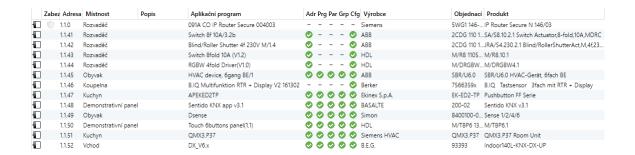
Pro vytvoření pracovního prostoru bylo použito okno budova. Prostor byl pojmenován Demonstrativní panel a byl rozdělen na 5 celků. Tyto celky reprezentují pokoje zobrazené na panelu (vchod, kuchyň, koupelna, obývací pokoj a rozvaděč umístěný v zadní části panelu). Tohle rozdělení bylo vytvořeno čistě pro zvýšení přehlednosti objektu a následné ulehčení propojování přístrojů mezi sebou. Je nutno také dodat, že vytvoření jedné místnosti je podmínkou pro vkládání přístrojů do pracovní plochy.

Pro vložení přístrojů bylo nutno otevřít okno katalog, který ovšem neobsahoval použité přístroje. Díky této komplikaci bylo nutno navštívit webové stránky výrobců a následné stažení aplikačních programů. Tyto programy byly importovány do katalogu pomocí tlačítka "Import...". Vzhled projektu po přidání přístrojů lze vidět na Obr. 2.1.

Obr. 2.1: Projekt budovy v ETS

Po přidání všech přístrojů se zobrazila pracovní plocha, která slouží k zobrazení přehledu všech přístrojů (Zabezpečení - KNX Secure, individuální adresa prvku, místnost v projektu, použitý aplikační program, stav přístroje - nahrána adresa, program, parametrizace, skupinová adresa a informace o produktu). V sloupcích vyjadřujících stav přístroje jsou většinově pomlčky, které znázorňují, že nebyly nahrány všechny části do přístrojů. Tahle skutečnost je zdůvodněná změnami parametrů a skupinových adres.

Obr. 2.2: Pracovní plocha v ETS

2.2 Parametrizace tlačítek a detektoru pohybu

V této podkapitole bude vysvětleno parametrizování použitých tlačítek. Ty byla pomyslně rozdělená do místností a nastaveny, tak aby spolupracovaly s nejbližšími prvky (světly, žaluziemi, klimatizací a topením). Pro vysvětlení byly vytvořeny tabulky popisu funkcí jednotlivých tlačítek.

2.2.1 ABB - SBR/U6.0.1-84

Jedná se o šestinásobné tlačítko se zabudovaným termostatem, které lze použít na regulaci teploty, ovládání žaluzií, ovládání osvětlení a nastavení dvou scén, které mohou obsahovat až osm objektů. Každé stisknutí tlačítka změní barvu signalizační LED na předem stanovenou hodnotu (rozpoznání zapnuto/vypnuto). [12]

Obr. 2.3: Šestinásobné tlačítko s termostatem ABB - SBR/U6.0.1-84 [12]

Tlačítko bylo nastaveno na odesílání aktuální hodnoty teploty co deset minut. Tlačítka jsou rozložena po horizontálních párech s označením funkční blok 1 až 3. V záložce každého bloku byly nastaveny obě tlačítka na krátká a dlouhá stisknutí. V záložkách *Common parameter* byl vybrán typ objektu na 1-bit. Při krátkém stisknutí tlačítko odesílá hodnotu jedna, při dlouhém stisknutí posílá hodnotu 2. Následně v záložce *Extended parameters* byly nastaveny hodnoty odesílaných objektů u dlouhého stisknutí na on ("1") a u krátkého na off ("0").

V záložkách *LED Button* pro každý funkční blok byla každá dioda nastavena do modu status. Přijímaný objekt byl nastaven na 1-bit a hodnota jasu na *bright* nastavena signalizační barva LED diod na bílou při vypnutí a červenou při zapnutí.

2.2.2 Berker - 75663593

Osminásobné člačítko s termostatem by mělo být schopno regulovat pokojovou teplotu, ovládat žaluzie, ovládat osvětlení a scény. V této práci se ovšem nepovedlo nastavit ani při použití více zařízení a softwaru od Berkeru, který dokázal otevřít externí okno parametrizace v německém jazyce. Po ukončení parametrizace se parametry neuloží. [17]

Obr. 2.4: Osminásobné tlačítko - Berker - 75663593 [17]

2.2.3 Ekinex - EK-ED2-TP-RW

Jedná se o čtyřnásobné tlačítko se zabudovaným teplotním senzorem pro ovládání žaluzií, osvětlení a scén. [18]

Tlačítko bylo nastaveno v záložce *General* na dvě svislé klapky. Obě klapky byly nastaveny na dlouhé a krátké stisknutí. V případě první klapky se horní krátký stisk nastavil na funkci *toggle* (přepínání). Dlouhý stisk představuje funkci *off.* Pro

Obr. 2.5: Čtyřnásobné tlačítko Ekinex - EK-ED2-TP-RW [9]

dolní část klapky, je nastavení přesně opačné. Druhá klapka je nastavená stejným způsobem, akorát místo funkce *toggle* byla použita funkce *none*. Tato funkce zasílá "0", která znamená u žaluzií pohyb směrem nahorů.

2.2.4 Basalte - Senido 202-03

Další z použitých snímačů je čtyřnásobné dotykové tlačítko se zabudovaným snímačem teploty pro ovládání žaluzií, ovládání osvětlení a scén se schopností rozlišovat krátké a dlouhé stisknutí, a to nejen na jednom segmentu, ale má možnost snímat více segmentů najednou (multitouch). Dokáže ovládat, až šest scén s osmi objekty. Další ze schopností tlačítka je posílání tříbajtové hodnoty RGB. Poslední z funkcí tlačítka je zobrazování statusu díky RGB podsvícení. [15]

Obr. 2.6: Čtyřnásobné dotykové tlačítko Basalte - Senido 202-03 [15]

Tlačítko bylo nastaveno v záložce General na čtyři různá tlačítka. Dále se v této záložce povolila funkce řadiče scén. První trojici tlačítek, byla nastavena scéna, kterou při stisknutí budou volat. Každá z těchto scén byla nastavena v korespondující záložce označené číslem. Poslední tlačítko bylo nastaveno na demonstraci schopnosti zasílat hodnoty RGB. Jedná se o 2 nastavené hodnoty, které se rozlišují délkou stisku. Pro demonstraci funkce multitouch byly vybrána funkce room toggle + General on/off/scene. Pro krátký stisk byla vybrána scéna, která se zapne při krátkém stisku. Při druhém stisku se panel vypne. Dlouhý stisk má přiřazenou vlastní scénu. V záložce Temperature senzor bylo nastaveno, aby senzor zasílal teplotu každých 5 minut. Záložka Scene controller určiná pro nastavení řadiče scén, byla nastavena na všech osmi výstupech na hodnotu 1-bit.

2.2.5 Simon - 8400100-039

Čtyřnásobné tlačítko se zabudovaným RGB podsvícením a teplotním senzorem pro ovládání žaluzií a osvětlení. [24]

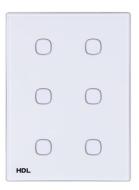

Obr. 2.7: Čtyřnásobné tlačítko Simon - 8400100-039 [24]

V záložce General bylo vybráno 4 tlačítkové provedení, které je použito na demonstrativním panelu. Jako další možnost, která byla povolena byl vnitřní senzor teploty. Poté v záložce FeedBack byly nastaveny hodnoty jasu a hlasitosti na maximum. Dále zde byla aktivována možnost zapnout vibrace při doteku. Pro nastavení samotné funkcionality tlačítek se musela použít záložka Inputs, kde se nastavilo oddělení tlačítek od sebe (všechna tlačítka jsou samostatně). Tlačítka v tomto případě jsou číslována od spodního levého rohu po sloupcích (1 a 2 levá strana, 3 a 4 pravá strana). Poté už se nastavovala samotná funkcionalita tlačítek. Byla vybrána možnost krátkého i dlouhého stisku. V případě krátkého stisku žaluzie vyjedou/sjedou samostatně. Dlouhý stisk znamená pohyb pouze v čase, kdy je tlačítko stisknuto.

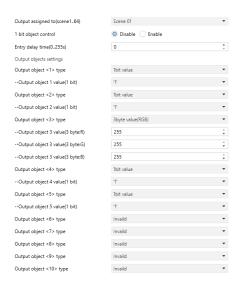
2.2.6 HDL - M/TBP6.1-A2

Předposlední tlačítko je od společnosti HDL. Jedná se o šestinásobné dotykové tlačítko Čtyřnásobné tlačítko se zabudovaným RGB podsvícením pro ovládání žaluzií, osvětlení, stmívání a ovládání dvou scén s deseti objekty. Dále také obsahuje RGB kontrolér, který dokáže posílat 3-byte hodnotu obsahující informace o intenzitě každé složky. [19]

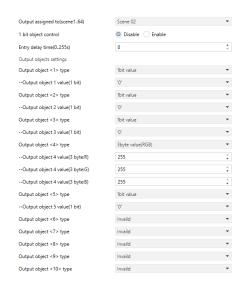

Obr. 2.8: Šestinásobné tlačítko HDL - M/TBP6.1-A2 [19]

První z parametrů, které je možno nastavit v záložce *General* byla citlivost dotyku, a to na hodnotu 4. Dále se pak povolily scény. Následně se obě scény nastaví v záložkáckách *Panel scene A* a *Panel scene B*. První scéna byla nastavena na dle Obr. 2.9 a druhá dle Obr. 2.10.

Obr. 2.9: Parametry scény A tlačítka HDL - M/TBP6.1-A2

Obr. 2.10: Parametry scény B tlačítka HDL - M/TBP6.1-A2

Při nastavování tlačítek bylo nutno nastavit krátké a dlouhé stisknutí tlačítek. Krátkému stisknutí byla přiřazena funkce toggle, která dovoluje přepínat osvětlení mezi hodnotami zapnuto a vypnuto. Dlouhé stisknutí bylo nastaveno na dobu 1s a používá se na stmívání. Pro demonstraci stmívání byly nastaveny různé hodnoty kroku prvních 4 tlačítek. Každé z těchto tlačítek má nastavenou signaliční podsvícení na jinou hodnotu. První tlačítko bylo nastaveno červenou barvu, druhou na zelenou, třetí na modrou a čtvrté na bílou. Při signalizaci se zvýší jas barev o 70%. Zbylá 2 tlačítka byla přepnuta do modu RGB kontrolér, který odesílají hodnotu RGB jak pro krátké, tak i pro dlouhé stisknutí. Tato hodnota se také signalizuje při stisknutí tlačítek.

2.2.7 Siemens - QMX3.P37

Jedná se o ovládací panel určený na regulování pokojové teploty s integrovaným displejem. Tento displej dokáže zobrazovat vlhkost vzduchu, koncentraci CO2 v ovzduší a samotnou teplotu místnosti. Také obsahuje osm tlačítek, která obsahují žluté statusové LED. Tento panel umožňuje také ovládání žaluzií, osvětlení a scény. [22]

Obr. 2.11: Ovladací panel Siemens - QMX3.P37 [22]

V tomto případě bylo zařízení nastaveno na spínání pomocí jednoho tlačítka. Nejprve v záložce General byla nastavena hodnota svitu signaližačnních LED na 100% hodnotu. V další záložce byl nastaven teplotní senzor na odesílání hodnoty každých 10 minut. Poté se už nastavovaly jednotlivé tlačítkové páry. Funkce páru byla zvolena Individual, která umožňonila nezávislé funguvání obou tlačítek. Dále se u obou tlačítek nastavila možnost 1 - button switching / send value, Short/long press (dlouhé stisknutí po uplynutí 0,5s) a vybrala se možnost odesílání druhé hodnoty při dlouhém stisku. Levým tlačítkům byla přiřazena hodnota on a pravým off. Také byla nastavena signalizace stisku tlačítek. Kvůli tomu byla možnost LED display nastavena na status object a možnost LED activation pro levá tlačítka na 0 = LED off; 1 = LED on. Pravá tlačítka byla nastavena 0 = LED on; 1 = LED off. Po pozdější úvaze o zefektivnění panelu se pro 1. a 4. řadu tlačítek změnil dlouhý stisk na Toggle.

2.2.8 B.E.G - Indor 140-L-KNX-DX

Poslední snímač, který se použil na panelu je detektor přítomnosti s teplotním senzorem a dvěmi tlačítky. [16]

Parametrizace tohoto prvku byla celá v němčině, a to dosti zkomplikovalo postup. První záložka *Grundeinstellungen* (Základní nastavení) se nastavila hodnota teploměru (Temperturmessung) na aktiviertz. Poté v záložce teploměru se v možností zasílání teploty (*Temperaturwer senden*) zvolilo odesílání při změně (bei Änderung). Další parametry byly nastaveny v záložce *Tastenfunktionen* (Klíčové funkce), kde se aktivovala tlačítka T1 a T2. Nastavení *Präsenzmelder* (Detektoru pohybu) zůstal v plně automatickém řežimu (*Vollautomatik*). V první podzáložce detektoru

pohybu byla nastavená doba vypnutí na 30 sekund. Při nastavování obou tlačítek byl vybrán režim spínání (*Betriebsart*).

Obr. 2.12: Detektor pohybu B.E.G - Indor 140-L-KNX-DX [9]

2.3 Parametrizace akčních členů

Tahle podkapitola se zaměřuje na parametrizaci použitých akčních členů umístěných v rozvaděči na zadní straně panelu.

2.3.1 ABB SA/S8.10.2.1

Tento osmikanálový spínací člen nebyl nijak parametrizován za účelem dosáhnutí ponechání ve stavu spínacího aktoru, který zasílá status pouze při změně. Úkolem tohoto aktoru je spínání LED představující topení (šest) a klimatizaci (dvě).

Obr. 2.13: Osmikanálový spínací člen ABB - SA/S8.10.2.1 [13]

2.3.2 ABB - JRA/S4.230.2.1

Jedná se o čtyřkanálový žaluziový člen, který je určen na ovládaní, žaluzií. Jelikož se v projektu používají pouze 2 žaluziové okruhy, tak se využívá pouze polovina

akčního členu. Využívají se první dva kanály. Jediná změna od původní parametrizace je v záložkách *Drive* pro jednotlivé kanály a to nastavení ukončení pohybu po 5 sekundách (tj. žaluzie může po stisku vyjíždět/sjíždět po dobu maximálně 5 sekund).

Obr. 2.14: Čtyřkanálový žaluziový člen ABB - JRA/S4.230.2.1 [14]

2.3.3 HDL - M/R8.10.1

Osmikanálový spínací člen HDL se v této práci využívá, na spínání osvětlení respektive 7 LED, které představují osvětlení umístěné v domě. V případě tohoto členu nebyla nutná žádná změna oproti původnímu nastavení parametrů. Všechny kanály jsou nastaveny, jako spínací aktor s typem kontaktu Normally Opened (NO). Zasílání statusu probíhá pouze při změně hodnoty.

Obr. 2.15: Osmikanálový spínací člen HDL - M/R8.10.1 [20]

2.3.4 HDL - M/DRGBW4.1

Čtyřnásobný stmívací člen poskytnutý společností HDL, byl v této práci použit na ovládání RGBW LED pásku ukrytém v demonstrativním panelu. Výhodou tohoto členu je možnost ovládat kanál barevných složek zvlášť. Každý kanál (*Channel*) je nastaven na odesílání stavové hodnoty (1bit) při změně. Dále se nastavily hodnoty

času pro stmívání v záložkách dimming config každého kanálu na 1 sekundu pro zapnutí i vypnutí.

Obr. 2.16: Čtyřnásobný stmívací člen HDL - M/DRGBW4.1 [21]

2.4 Připojená komunikační rozhraní

Pro umožnění parametrizace a externího řízení bylo nutno přidat do projektu dvě různá rozhraní pro komunikaci. Ani jedno z těchto rozhraní nebylo nijak parametrizováno a bylo ponecháno v původním stavu. První z nich je IP Secure router Siemens - 5WG1 146-1AB03, který je převážně určen k bezpečnému přenosu dat. Lze z něj také využít jako liniová spojka.. [23]

Obr. 2.17: IP Secure router Siemens - 5WG1 146-1AB03 [23]

Druhé komunikační rozhraní použité na panelu je Weinzierl - KNX IP BAOS 774. Využívá se za účelem komunikace skrze telegramy, nebo datové body. Dále umožňuje přístup k objektům pomocí TCP/IP protokolu anebo za pomoci webového rozhraní. [25]

Obr. 2.18: Komunikační rozhraní Weinzierl - KNX IP BAOS 774 [26]

2.5 Vytvoření skupinových adres projektu

V závislosti na informacích obsažených v podkapitole 1.3.2 se tato podkapitola zaměří pouze na tvorbu skupinových adres. První část této podkapitoly bude věnována vytvoření a popsání tabulek jednotlivých místností. Tyto tabulky bude použity pro popis funkce jednotlivých tlačítek a následně pro tvorbu skupinových adres. Dále tyto tabulky nebudou obsahovat tlačítko společnosti Berker, které nelze parametrizovat.

První místnost, které budou nastaveny jsou kuchyně a koupelna. Do těchto prostor byly pomyslně nainstalovány tlačíka společnosti Ekinex a Siemens. Aby se využilo maximálně těchto tlačítek, budou využita obě tlačítka i v jiných místnostech. Zejména se jedná o tlačítko Ekinex, které má na pravé klapce žaluzie. V případě tlačítka Siemens se jedná pouze o využití velkého množství tlačítek, které budou použity při dlouhém stisku na ovládání celé budovy.

Tab. 2.1: Funkce kuchyňských tlačítek pro krátké stisknutí

Tlačítko	Ekinex	Siemens
1.	S1 Zapnuto/Vypnuto	Ch3 Vypnuto
2.	S2 Zapnuto/Vypnuto	Ch3 Zapnuto
3.	Ž1, Ž2 krok nahorů	T3 Vypnuto
4.	Ž1, Ž2 krok dolů	T3 Zapnuto
5.	-	T3/1 Vypnuto
6.	-	T3/1 Zapnuto
7.	-	T3/2 Vypnuto
8.	-	T3/2 Zapnuto

Tab. 2.2: Funkce kuchyňských tlačítek při dlouhém stisknutí

Tlačítko	Ekinex	Siemens
1.	S1, S2, S6 Zapnuto/Vypnuto	Ch1 Zapnuto/Vypnuto
2. S6 Zapnuto/Vypnuto Ch2 Zapnuto/		Ch2 Zapnuto/Vypnuto
3.	Ž1, Ž2 nahorů	T1, T2, T2 Vypnuto
4.	Ž1, Ž2 dolů	T1, T2, T2 Zapnuto
5.	-	Ch1, Ch2, Ch3 Vypnuto
6.	-	Ch1, Ch2, Ch3 Zapnuto
7.	-	S1,S2,S6 Vypnuto
8.	-	S3,S4,S5 Zapnuto

Dalším místností se dvěma pomyslně nainstalovanými tlačítky je obyvací pokoj. Jedná se o tlačítka společnosti ABB a Simon. Tlačítko Simon bude použito na ovládání žaluzií a tlačítko ABB na ovládání topení, chlazení a světel v místnosti.

Tab. 2.3: Funkce tlačítek obývacího pokoje při krátké stisknutí

Tlačítko	ABB	Simon
1.	T1 Vypnuto	Ž1 krok nahorů
2.	T2 Vypnuto	Ž1 krok dolů
3.	Ch1,Ch2 Vypnuto	Ž2 krok nahorů
4.	S3 Vypnuto	Ž2 krok dolů
5.	S4 Vypnuto	-
6.	S5 Vypnuto	-

Tab. 2.4: Funkce tlačítek obývacího pokoje při dlouhém stisknutí

Tlačítko	ABB	Simon
1.	T1 Zapnuto	Ž1 nahorů
2.	T2 Zapnuto	Ž1 dolů
3.	Ch1,Ch2 Zapnuto	Ž2 nahorů
4.	S3 Zapnuto	Ž2 dolů
5.	S4 Zapnuto	-
6.	S5 Zapnuto	-

Dotyková tlačítka společností Basalte a HDL byla určena na ovládání scén a barvy pozadí objektu. Tlačítko společnosti basalte v této práci reaguje pouze na krátký dotek jednotlivých tlačítek. Tahle skutečnost je způsobena použitím scén. Při použití funkce volání scény nelze využít dlouhého dotek. Další z vlastností tlačítka je již zmiňovaný multitouch, který funguje na bázi doteku dvou a více ploch najednou.

V této práci je použit krátký dotek na zavolání scény odchod a dlouhý dotek na volání scény příchod.

Tab. 2.5: Funkce dotykových tlačítek při krátké stisknutí

Tlačítko	Basalte	HDL	
1.	Scéna dovolená	Červené podsvícení	
2.	Scéna léto	Zelené podsvícení	
3.	Scéna zima	Modré podsvícení	
4.	RGB Kontroler	Bílé podsvícení	
5.	-	Nastavená hodnota RGB 1	
6.	-	Nastavená hodnota RGB 2	

Tab. 2.6: Funkce dotykových tlačítek při dlouhém stisknutí

Tlačítko	Basalte	HDL
1.	-	Červené podsvícení stmívání
2.	-	Zelené podsvícení stmívání
3.	-	Modré podsvícení stmívání
4.	-	Bílé podsvícení stmívání
5.	-	Nastavená hodnota RGB 3
6.	-	Nastavená hodnota RGB 4

Poslední z použitých spínačů je detektor pohybu, kterému bylo logicky přiřazeno přední světlo domu.

Ze vzniklých tabulek byly vytvořeny skupinové adresy, které byly rozděleny do skupin dle přístroje (Světla, Žaluzie, Topení, Klimatizace, LED, Scény a Měření). Tyto skupiny se dále dělí na podle funkcionality a množství. Poslední vrstva již představuje jednotlivé objekty, nebo scény. Výpis skupinových adres je součástí příloh.

- 3 Foxtrot
- 3.1 Komunikace KNX/IP
- 3.2 Komunikace MQTT
- 3.3 Web Server

4 Raspberry Pi 5

- 4.1 Docker Compose
- 4.1.1 Kontejnerizace
- 4.1.2 Tvorba YAML souboru
- 4.2 Mosquitto
- 4.3 Home Assistant
- 4.4 Influxdb
- 4.5 Grafana

Závěr

Úkolem této semestrální práce je seznámit se sběrnicovým systémem KNX, který jsem prostudoval a popsal v první kapitole. Kapitola začala krátkým úvodem obsahujícím informace o asociaci, podmínkami pro přijetí do asociace a informovala o existenci norem. V první podkapitole je představena historie asociace od vzniku až dodnes. Další podkapitola nastínila možnosti využití sběrnicového systému. Třetí podkapitola je obsáhlejší a popisuje sběrnicové přístroje. Nejdříve jejich funkcionalitu, poté vysvětluje problematiku adresování, které je nedílnou součástí správné komunikace po sběrnici. Další část vysvětluje, jak tato komunikace vlastně probíhá a jakou mají strukturu data, která na ní kolují. Poté následuje vysvětlení funkcionality datového bodu, který se používá všemi sběrnicovými přístroji KNX. Čtvrtá podkapitola se zabývá zabezpečením tohoto systému. Vysvětluje rozdíl mezi klasickými zařízeními a zabezpečenými zařízeními. Dále popisuje šifrování telegramů a končí vysvětlením režimu Secure Commissioning a funkce FDSK. Poslední podkapitola první části se zabývá topologií. Přesněji přibližuje základní rozdělení kabeláže na celky, individuální adresování v topologii, funkci spojek, funkci routingového čísla a končí vysvětlením funkce komunikačních rozhraní. Všechny tyto informace byly čerpány z materiálů školení poskytnutých samotnou asociací za účelem přípravy na školení.

Druhá kapitolo je zaměřená na společnost FLOWBOX, a to zejména na seznámení se společností a její platformou. Tahle kapitola bude při příštím vydání práce rozšířena.

Třetí kapitola se popisuje praktickou část semestrální práce. Začátek kapitoly je koncipován, jako seznámení s prostředím, které se zvolna změnilo na popis tvorby projektu od založí, přes instalaci, parametrizaci až po vytvoření skupinových adres. U jednoho přístroje bohužel nešlo i přes různé pokusy změnit parametry, nebo jakkoli přidat do skupinové adresy. Proto byl vyřazen z řešení této práce.

Literatura

- [1] Asociace KNX Datapoint Type Online. Dostupné z: https://support.knx.org/hc/en-us/articles/115001133744-Datapoint-Type [cit. 23. 12. 2021].
- [2] Asociace KNX *A History of KNX* Online. Dostupné z: https://crelectrics.com.au/wp-content/uploads/2015/05/a_history_of_KNX.pdf [cit. 1. 10. 2021].
- [3] Asociace KNX KNX Basics Online. Dostupné z: https://www.knx.org/wAssets/docs/downloads/Marketing/Flyers/KNX-Basics/KNX-Basics_cz.pdf [cit. 1. 10. 2021].
- [4] Asociace KNX *Principy systému KNX* Online. Dostupné z: https://knxcz.cz/images/clanky/KNX-System-Principles cz.pdf [cit. 1. 10. 2021].
- [5] Asociace KNX KNX Secure Devices Online. Dostupné z: https://support. knx.org/hc/en-us/articles/360000216419-KNX-Secure-Devices [cit. 23. 12. 2021].
- [6] Asociace KNX ISO/IEC 14543-3. KNX Celkový přehled.
- [7] Asociace KNX ISO/IEC 14543-3. KNX Systémové argumenty.
- [8] Asociace KNX ISO/IEC 14543-3. KNX TP Topologie.
- [9] MITRENGA, Michal.: Realizace demonstrativního panelu inteligentní elektroinstalace KNX. Brno, 2021. Online. [cit. 26.12.2021]. Dostupné z: https:
 //www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/134788 Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií, Ústav automatizace a měřicí techniky. Vedoucí práce Petr Fiedler.
- [10] knx.org Online. Dostupné z: https://www.knx.org [cit. 1. 10. 2021].
- [11] knx.org ETS Professional Online. Dostupné z: https://www.knx.org/knx-en/for-professionals/software/ets-professional/ [cit. 2. 1. 2022].
- [12] ABB SBR/U6.0.1-84 Online. Dostupné z: https://new.abb.com/products/ 2CKA006330A0004/sbr-u6-0-1-84 [cit. 28. 12. 2021].
- [13] ABB SA/S8.10.2.1 Online. Dostupné z: https://new.abb.com/products/ 2CDG110157R0011/sa-s8-10-2-1 [cit. 28. 12. 2021].
- [14] ABB JRA/S4.230.2.1 Online. Dostupné z: https://new.abb.com/products/ 2CDG110121R0011/jra-s4-230-2-1 [cit. 28. 12. 2021].

- [15] Basalte Sentido aluminium quad Brushed black Online. Dostupné z: https://www.knxstore.cz/domu/1000403-basalte-sentido-aluminium-quad-brushed-black-5425025030224. html [cit. 28. 12. 2021].
- [16] B.E.G Indoor 140-L-KNX-DX Online. Dostupné z: https://www.beg-luxomat.com/cz/produkty/luxomatnet/knx/knx-gen6-deluxe-pritomnostni-detektor/indoor-140-l-knx-dx/[cit. 28. 12. 2021].
- [17] Berker B.IQ push-button 3gang with thermostat Display, KNX Online. Dostupné z: https://www.berker.com/en/e-catalogue/building-management-systems/knx-systems/berker-knx-system/b.iq-push-buttons-with-thermostat/75663593/355802.htm?lang=en [cit. 28. 12. 2021].
- [18] EKINEX Pushbutton with thermostat Online. Dostupné z: https://www.ekinex.com/en/15/pushbutton-with-thermostat.html [cit. 28. 12. 2021].
- [19] HDL M/TBP6.1-A2-46 Ovládací prvek 6násobný iTouch, bílá Online. Dostupné z: https://b2b.hdl-automation.cz/cz/produkty/knx/ovladaci-prvky-hdl/ovladaci-prvky-itouch/hdl-m-tbp6-1-a2-46 [cit. 28. 12. 2021].
- [20] HDL M/R8.10.1 8CH 10A High Power Switch Actuator Online. Dostupné z: https://b2b.hdl-automation.cz/en/products/knx/switching-actuators/hdl-m-r8-10-1 [cit. 28. 12. 2021].
- [21] HDL M/DRGW4.1 Akční člen stmívací LED 4násobný, 7 A Online. Dostupné z: https://b2b.hdl-automation.cz/cz/produkty/knx/akcni-cleny-stmivaci/hdl-m-drgbw4-1 [cit. 28. 12. 2021].
- [22] SIEMENS QMX3.P37 Prostorový KNX přístroj, displej pro regulaci HVAC, čidlo teploty, konfigurovatelná tlačítka pro osvětlení/žaluzie/scény Online. Dostupné z: https://hit.sbt.siemens.com/RWD/app.aspx?RC=CZ&lang=cs&MODULE=Catalog&ACTION=ShowProduct&KEY=S55624-H108 [cit. 28. 12. 2021].
- [23] SIEMENS 5WG1 146-1AB03 Online. Dostupné z: https://www.hqs.sbt.siemens.com/cps_product_data/data/search_find_en.htm?ssn= 5WG11461AB03 [cit. 28. 12. 2021].
- [24] Simon Standard button box 4 functions white Simon 82 Sense Online. Dostupné z: https://www.simonelectric.com/intl/

- $8000641-030-standard-button-box-4-functions-white-simon-82-sense. \\ \texttt{html} \ [cit.\ 28.\ 12.\ 2021].$
- [25] Weinzier KNX IP BAOS 774 Online. Dostupné z: https://www.weinzierl.de/index.php/en/all-knx/knx-devices-en/knx-ip-baos-774-en [cit. 28. 12. 2021].
- [26] Weinzier KNX IP BAOS 774 / Rozhraní BAOS do 1000 bodů Online. Dostupné z: https://knx-trade.ru/weinzierl/597-5263.html [cit. 28. 12. 2021].

Seznam symbolů a zkratek

ETS Engineering Tool Software

TP Kroucená dvojlinka (*Twisted pair*)

PL Powerline

RF Radiofrekvenční komunikační médium

IP Internetový protokol

WLAN Bezdrátová lokální sít (Wireless Local Area Network)

EIBA European Installation Bus Association

BCI Batibus Club International

EHSA European Home Systems Association

ICT Information and Communication Technology

CSMA/CA Carrier Sense Multiple Access with Collision Avoidance

DPT Datový bod

MAC Message Authentication Code

FDSK Factory Default Setup Key

US Účastník sběrnice

LS Liniová spojka

OS Oblastní spojka

NZ/TI Zdroj s tlumivkou

PLC Programovatelný automat

ISDN Digitální sít integrovaných služeb

RGB Red-Green-Blue - aditivní způsob míchání barev

LED Elektroluminiscenční dioda

NO Normally Opened

Seznam příloh

A Skupinové adresy

48

A Skupinové adresy

Skupinová adresa

Projekt: Kelnar SP

Počáteční datum: pondělí 29. listopadu 2021

Datum importu: pondělí 29. listopadu 2021

Tisknout datum: pondělí 10. ledna 2022

Čas tisku: 10:47:57

Stav: Editace

pondělí 10. ledna 2022 10:47:57 1/4

Adresa	Název	Délka	Centrál	Vést přes
Popis Komentá	re			liniovou spojku
0	Světla			Ne
0/0	Jednotlive			Ne
0/0/1	S1_kuch	switch	Ne	Ne
0/0/2	S2_kuch_linka	switch	Ne	Ne
0/0/3	S3_prac	switch	Ne	Ne
0/0/4	S4_obyv	switch	Ne	Ne
0/0/5	S5_TV	switch	Ne	Ne
0/0/6	S6_koup	switch	Ne	Ne
0/0/7	S7_vstup	switch	Ne	Ne
盟 0/1	Skupiny			Ne
83 0/1/0	S1,S2,S6_prizemi	switch	Ne	Ne
0/1/1	S3,S4,S5_patro	switch	Ne	Ne
0/2	Status			Ne
83 0/2/0	S1_Status_kuch	switch	Ne	Ne
	S2_Status_kuch_linka	switch	Ne	Ne
	S3_Status_prac	switch	Ne	Ne
	S4_Status_obyv	switch	Ne	Ne
 	S5_Status_TV	switch	Ne	Ne
 	S6_Status_koup	switch	Ne	Ne
	S7_Status_vstup	switch	Ne	Ne
器 1	Žaluzie			Ne
田 1/0	Pohyb			Ne
<u> </u>	Ž1_pohyb	up/down	Ne	Ne
	Ž2_pohyb	up/down	Ne	Ne
1/0/2	Ž1,Ž2_pohyb	switch	Ne	Ne
器 1/1	Krok			Ne
 	Ž1_krok	switch	Ne	Ne
	Ž2_krok	1-bit	Ne	Ne
	Ž1,Ž2_krok	step	Ne	Ne
2	Topení	<u> </u>		Ne
2 /0	Jednotlive			Ne
2/0/0	T1_prac	switch	Ne	Ne
2/0/1	T2_obyv	switch	Ne	Ne
2/0/2	T3_kuch	switch	Ne	Ne
2/0/3	 T3/1_kuch	switch	Ne	Ne
2/0/4	T3/2_kuch	switch	Ne	Ne
2/1	Skupiny			Ne
2/1/3	T1,T2,T3	switch	Ne	Ne
2/2	Status		-	Ne
2/2/0	T1/1_prac_STATUS	switch	Ne	Ne
2/2/1 2/2/1	T1/2_prac_STATUS	switch	Ne	Ne
2/2/2	T2/1_obyv_STATUS	switch	Ne	Ne

Skupinová adresa Kelnar_SP

	Adresa	Název	Délka	Centrál	Vést přes
	Popis Komentáře				liniovou spojku
器	2/2	Status			Ne
器	2/2/3	T2/2_obyv_STATUS	switch	Ne	Ne
器	2/2/4	T3/1_kuch_STATUS	switch	Ne	Ne
器	2/2/5	T3/2_kuch_STATUS	switch	Ne	Ne
器	3	Klimatizace			Ne
器	3/0	Jednotlivé			Ne
器	3/0/0	Ch1_prac	switch	Ne	Ne
器	3/0/1	Ch2_TV	switch	Ne	Ne
器	3/0/2	Ch3_kuch	switch	Ne	Ne
器	3/1	Skupiny			Ne
器	3/1/0	Ch1,Ch2,Ch3	switch	Ne	Ne
器	3/1/1	Ch1,Ch2	switch	Ne	Ne
器	3/2	Status			Ne
器	3/2/0	Ch1_obyv_leva_STATUS	switch	Ne	Ne
器	3/2/1	Ch2_obyv_prava_STATUS	switch	Ne	Ne
器	3/2/2	Ch3_kuch_STATUS	switch	Ne	Ne
器	4	LED			Ne
器	4/0	Zapnutí			Ne
器	4/0/0	RGBW_Red	switch	Ne	Ne
器	4/0/1	RGBW_Green	switch	Ne	Ne
器	4/0/2	RGBW_Blue	switch	Ne	Ne
器	4/0/3	RGBW_White	switch	Ne	Ne
器	4/1	Stmívání			Ne
器	4/1/0	RGBW_St_Red	dimming control	Ne	Ne
器	4/1/1	RGBW_St_Green	dimming control	Ne	Ne
器	4/1/2	RGBW_St_Blue	dimming control	Ne	Ne
器	4/1/3	RGBW_St_White	dimming control	Ne	Ne
器	4/2	RGB sety			Ne
器	4/2/0	RGBW_Set1	3 bytes	Ne	Ne
器	4/2/1	RGBW_Set2	3 bytes	Ne	Ne
器	4/2/2	RGBW_Set3	3 bytes	Ne	Ne
器	4/2/3	RGBW_Set4	3 bytes	Ne	Ne
器	4/2/4	RGBW_Set5	3 bytes	Ne	Ne
器	4/3	Status			Ne
器	4/3/0	S_Blue_STATUS	switch	Ne	Ne
器	4/3/1	S_Green_STATUS	switch	Ne	Ne
器	4/3/2	S_Red_STATUS	switch	Ne	Ne
	4/3/3	S_White_STATUS	switch	Ne	Ne
	4/3/4	RGB_STATUS color	3 bytes	Ne	Ne
	4/3/5	RGB_STATUS	switch	Ne	Ne
器		Scény			Ne
器		Světla			Ne

Skupinová adresa Kelnar_SP

Adresa Popis Komentáře	Název	Délka	Centrál	Vést přes liniovou spojku
5/0	Světla			Ne
5/0/0	SC_S1,S2,S3,S4,S5,S6	switch	Ne	Ne
3 5/1	Žaluzie			Ne
5/1/0	SC_Ž1,Ž2_P	switch	Ne	Ne
5/2	Topení			Ne
5/2/2	SC_T1,T2,T3	switch	Ne	Ne
5/3	Klimatizace			Ne
5/3/0	SC_Ch1,Ch2,Ch3	switch	Ne	Ne
II 5/4	LED			Ne
5/4/0	SC_LED_Red	switch	Ne	Ne
5/4/1	SC_LED_Green	switch	Ne	Ne
5/4/2	SC_LED_Blue	switch	Ne	Ne
5/4/3	SC_LED_White	switch	Ne	Ne
5/4/4	SC_LED_Yellow	3 bytes	Ne	Ne
5/4/5	SC_LED_Vypnuto	3 bytes	Ne	Ne
5/5	Volání			Ne
5/5/0	SC_Příchod	scene control	Ne	Ne
5/5/1	SC_Odchod	1 byte	Ne	Ne
5/5/2	SC_Dovolená	1 byte	Ne	Ne
5/5/3	SC_Léto	scene control	Ne	Ne
5/5/4	SC_Zima	scene control	Ne	Ne
6	Měření			Ne
6/0	Teplota			Ne
6/0/0	Temp_Siemens	temperature (°C)	Ne	Ne
6/0/1	Temp_ABB	temperature (°C)	Ne	Ne
6/0/2	Temp_Ekinex	temperature (°C)	Ne	Ne
6/0/3	Temp_BEG	temperature (°C)	Ne	Ne
6/0/4	Temp_Basalte	temperature (°C)	Ne	Ne
6/0/5	Temp_Simon	temperature (°C)	Ne	Ne

pondělí 10. ledna 2022 10:47:57 4/4